

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**PROCEEDINGS
of the XIX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**2024
Астана**

УДК 001

ББК 72

G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2024» студенттер мен жас ғалымдардың XIX Халықаралық ғылыми конференциясы = XIX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2024» = The XIX International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2024». – Астана: – 7478 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-07-5

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001

ББК 72

G99

ISBN 978-601-7697-07-5

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

поддерживающей обстановки, способствующей увеличению уровня удовлетворенности сотрудников работой, что ведет к повышению их продуктивности. Более того при помощи данного метода снижается текучесть кадров и это отражается на благоприятной атмосфере в коллективе и удовлетворенность работой помогают удерживать талантливых сотрудников и снижают вероятность их ухода из гостиницы. Вдобавок улучшение коммуникации, развитие навыков коммуникации, доверия и взаимодействия внутри группы способствует более эффективной работе коллектива, уменьшает конфликты и повышает эффективность командной работы. Так же это мероприятия, направленные на формирование психологической безопасности, помогают сотрудникам развивать лидерские навыки, умение решать конфликты и вести коллектив к достижению общих целей. Ну и конечно же повышение уровня удовлетворенности сотрудников. помогает сотрудникам чувствовать себя ценными, поддержанными и важными для компании, что положительно сказывается на их мотивации и результативности работы.

В заключение можно констатировать, что инвестирование в разработку и совершенствование баз данных и внедрение искусственного интеллекта является ключевым фактором успеха в гостиничном бизнесе. Так как использование баз данных для креативного подхода к персонализации гостиничных услуг – это эффективный способ улучшить качество обслуживания, узнать потребности и предпочтения каждого гостя, а также увеличить уровень лояльности клиентов. А также система распознавания лиц – это инновационное решение, которое может значительно улучшить опыт пребывания в гостинице для гостей и повысить эффективность управления для владельцев. Эти технологии помогают обеспечить безопасность, комфорт и удобство, что делает их все более популярными в гостиничном бизнесе. Но технологии и искусственный интеллект никогда не заменят человека в гостиничном бизнесе.

Список используемой литературы

1. Сеенова Людмила Валерьевна, Климова Татьяна Брониславовна Мировая гостиничная индустрия: современные тренды // Научный результат. Технологии бизнеса и сервиса. 2018. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/mirovaya-gostinichnaya-industriya-sovremennyye-trendy> (дата обращения: 07.03.2024).
2. Хан А.Д., Петренко А.С. Специфика применения искусственного интеллекта в гостиничном бизнесе // Мировая наука. 2021. №11 (56). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spetsifika-primeneniya-iskustvennogo-intellekta-v-gostinichnom-biznese> (дата обращения: 29.01.2024).
3. Жукова М.А. Развитие гостиничной индустрии на основе использования информационных технологий // Управление. 2018. №4 (22). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-gostinichnoy-industrii-na-osnove-ispolzovaniya-informatsionnyh-tehnologiy> (дата обращения: 29.02.2024).
4. Колобкова Валентина Алексеевна, Суворова Дарья Сергеевна Особенности продвижения гостиничных услуг с использованием современных маркетинговых методов // Вестник ГУУ. 2017. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-prodvizheniya-gostinichnyh-uslug-s-ispolzovaniem-sovremennyh-marketingovyh-metodov> (дата обращения: 07.03.2024).

УДК 338.48

ТУРИСТІК ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУДА ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ ҮРДІСІ

Шералы Ақерке Өміржанқызы

akerkesheraly03@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Туризм мамандығының

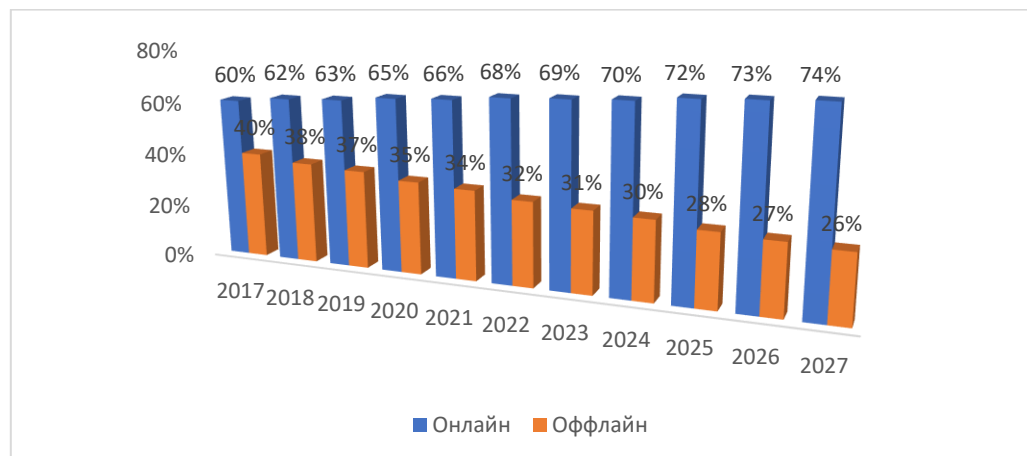
4 курс студенті, Астана, Қазақстан

XXI ғасыр жаңа технологиялар мен цифрландырудың дәуірі болғандықтан, туризм саласы да қарқынды дамып, қолданысқа жаңа технологияларды енгізуде. Технологиялық қайта құрулар динамикасы адамзаттың өмір сүру және жұмыс істеу тәсіліне қатты әсер еткен жаңа технологиялардың жүйелі толқындары мен айтарлықтай үлкен есептеу қабілетіне ықпал етті. Заттар интернеті (IoT), жасанды интеллект (AI) және автоматтандыру сияқты озық технологияларды өндіріс пен өнеркәсіптік процестерге біріктіруді білдіретін төртінші өнеркәсіптік революция немесе Индустрия 4.0 көптеген салаларды түрлендірумен қатар, сонымен қатар өндірісте де революция жасай алды.

Қазақстан Республикасы цифрландыруға көшу жолында әр-түрлі шараларды жүзеге асыруда. Цифрлық жүйеге көшуге әсер еткен әлемдік нарықтағы IT саласының дамуы мен ондағы өзгерістер. Сандық жүйеге көшу арқылы Қазақстан бәсекеге қабілетті, экономикасы дамыған елге айнала алады. Осы мақсат аясында 2017 жылы 12 желтоқсанда Цифрлық Қазақстан мемлекеттік бағдарламасы бекітілді. Бағдарламаны іске асыру 5 бағытта іске асырылуда. Бірінші бағыт – экономика салаларын цифрландыру, екінші бағыт – цифрлық мемлекетке көшу, үшінші бағыт – цифрлық жібек жолын іске асыру, төртінші бағыт – адами капиталды дамыту, бесінші бағыт - инновациялық экожүйені құру [1].

Ұлттық туристік портал Kazakh Tourism-ға трафикті тартуды қамтамасыз ету мақсатында әлеуметтік желілерде Instagram және Facebook парақшалары жүргізіледі. Платформада трафик жүргізе отырып, интернет желісінде жарнамалар қойылады. Сонымен қатар, іздеу жүйелері бойынша жұмыстар жасалынуда. Нәтиже бойынша 2019 жылы Kazakh Tourism порталын 104000-нан аса келушілер, 151000-нан аса беттерді қарау мен шетелдік аудиторияның үлесі шамамен 80%-ды құрады.

Қытайда әлемдік интернет және әлеуметтік желілер мен сайттар жұмыс жасамайтындықтан, қытайлық аудиторияға жету мақсатында, қытайлық WeChat және Weibo әлеуметтік желілерде парақшалар ашылып, жүргізілді [2, 178 б.]. Нақты туристік өнімдер мен негізгі үш бағыт анықталып, Қытайдың әлеуметтік желілерінде ілгерілетуге хэштегтер мен фотосуреттер жасалынды.

Сурет 1 – 2017-2027 ж. аралығындағы бүкіл әлем бойынша саяхат және туризм нарығында сату арналары кірісінің болжамы

Туристік қызметтерді ұйымдастыру онлайн түрде жүргізілді. Сонымен қатар, оларды сату арнасы да онлайн жүйеге ауысқан. Жалпы бүкіләлемдік статистикаларға сүйенетін болсақ, онлайн сатылымдардың пайызы жылдан жылға өсуде. Бұл дегеніміз қазіргі уақытта туристік қызметтерді ұйымдастыру әлдеқайда жеңіл әрі қолжетімді болды. Статистика бойынша 2017 жылы дүниежүзілік саяхат пен туризм нарығында кірісі онлайн және оффлайн сату арналарында 60 және 40 пайызды құраған. Ал 2018 жылы бұл көрсеткіш сәйкесінше онлайн арна 1% - ға өскен, ал оффлайн арна 1% - ға төмендеген. Осындай тұрақты 1% - ға өсу 2021 жылға дейін жалғасқан. Тек 2022 жылы толық 2 пайызға онлайн арнадан келетін кіріс

өскен. Бұл өсуге себеп пандемия болып табылады. Жоғарыда атап өткендей, көптеген салалар онлайн форматқа ауысқандықтан туризм саласы да осы форматты одан әрі дамытты. Статистикада болашаққа болжам жасалынған. Болжам бойынша 2027 жылғы бүкіл әлем бойынша саяхат және туризм нарығындағы сату арналарының кірісінің үлесі: онлайн – 74 %, ал оффлайн 26 %. Цифрландыру осындай қарқынмен дамиды болса, болашақта туристік қызметтерді ұйымдастыру онлайн форматқа түгелімен ауысуы да әбден мүмкін [3].

Туристік қызметті ұйымдастыруда туристтерге қажетті цифрлық технологиялардың бірі – онлайн қосымшалар. Туристтер үнемі өздерімен ұялы телефонды алып жүреді және туристік қызметтерді қолдануда да ең ыңғайлы технология ұялы телефонда. Туристік қызметтерді ұйымдастыруда қазіргі уақытта турагенттіктер мен басқада қызметті ұйымдастырушылардың көмегі қажетті емес. Себебі, технологиялар мен интернеттің дамыған заманында турист өзі жеке саяхатты ұйымдастыра алады. Ол үшін әртүрлі туристтерге қолдануға ыңғайлы цифрлық технологиялар құрастырылған. Көптеген ұялы телефонда қолдана алатын қосымшалар саяхатты ұйымдастыруды жеңілдетеді. Бұл туристтердің ағынын көбейтеді.

Қазіргі уақытта жеке туристтер саяхатты көптеп ұйымдастыруда. Осы кезеңде туристік саланы цифрландыру үлкен рөл ойнайды. Әр түрлі қосымшалар, жүйелер жеке саяхатты ұйымдастыруда көмек береді. Турист үшін қолайлы болатын қосымша барлық саяхатты ұйымдастыруда қажетті қызметтер мен ақпараттарды бір жүйеде қолдана алу. Қазіргі уақытта біріккен бір жүйеде біршама туристік қызметтерді ұйымдастыруда қолданатын мобильді қосымша жоқ.

Қызмет көрсету нарығының Интернет ресурстарды пайдалануға бағытталғанына сәйкес, инновациялық цифрлық технологияларды нарыққа енгізу қажеттілігі туындайды. Қажеттілік туындаған цифрлық технологиялардың бірі мобильді қосымшалар.

Біршама компаниялар саяхатқа арналған мобильді қосымшалардың беретін пайдасын біледі. Олар сатуды арттыру, қызмет сапасын жақсарту, тұтынушылардың адалдығын қалыптастыру.

Қазіргі уақытта, толығымен барлық адамда ұялы смартфондар бар, шамамен 65% турист саяхат маршрутын жоспарлауды мобильді қосымша арқылы жасауды құптайды. Шамамен алғанда 75% жеке кәсіпкерлер әуе билеттер мен қонақ үй орындарын броньдауды мобильдік қосымшалар арқылы жасайды [4, 161 б.].

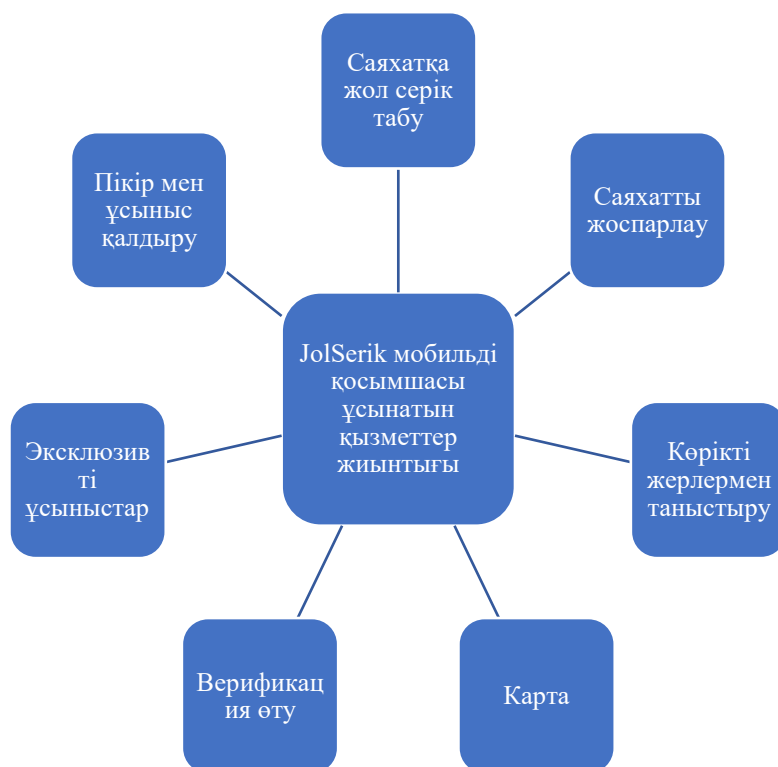
JolSerik мобильді қосымшасы өз қолданушыларына саяхат барысына жол серік табуға, саяхат жоспарын құруға, белгілі бір елді мекен бойынша ақпараттармен танысуға, орналастыру орнын табуға, қосымша экскурсиялық қызметтерді алуға көмек беретін біргеі қызметтерді көрсететін жүйелі мобильді қосымша.

Мобильді қосымшаның жол серік табу қызметі туристтер арасындағы қарым-қатынастың дұрыс орнауына әсер етеді. Талғамы мен көзқарастары бір саяхатшылар бір туристік топ болып саяхатқа шыға алады. Бұл туристтер арасындағы бір бірімен мәдени алмасу жасауына мүмкіндік береді.

Елді мекен бойынша ақпараттармен қамту туристтің уақытын үнемдейді. Қосымша турист таңдаған саяхатты жоспарлайтын елді мекен бойынша туристке қажетті ақпараттармен қамтамасыз етеді.

Орналастыру орнымен қамту қызметі саяхат жасалынғалы отырған елді мекеннің жергілікті тұрғындары туристтерге түнеу орынын қамтамасыз етіп беруі. Бұл жергілікте тұрғындар үшін де, турист үшін де тәжірибе мен мәдениет алмасу болып табылады.

Мобильді қосымшада көрсетілетін экскурсиялық қызметтер жиынтығы туристтерге ең үздік экскурсоводтар мен гидтерді ұсынады. Бұл қызмет түрінің қосымшада болуы туристік қызметті ұйымдастыруда қосымша қызметтердің цифрландыруда қолданысқа енуіне әсерін береді.

Сурет 2 – JolSerik мобильді қосымшасы ұсынатын қызметтер жиынтығы

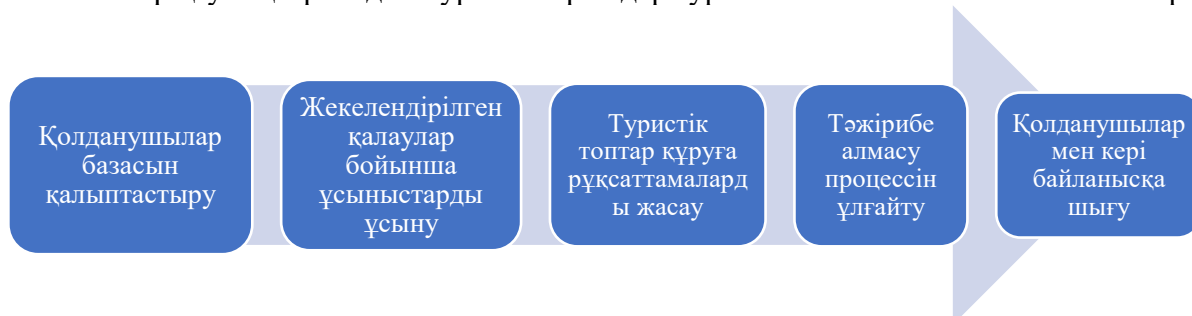
JolSerik мобильді қосымшасында верификация өту мүмкіндігі бар. Бұл саяхатшы үшін қауіпсіздікті растайды. Қосымша арқылы әртүрлі мекеннен туристік топ жасақталатындықтан, қауіпсіздікті қамтамасыз ету қажеттілігі туындайды. Верификация өту үшін қажетті құжаттамалар қатары мынадай:

- жеке куәлік
- жеке ұялы телефон нөмірі
- тіркелген мекен-жайы

Жоғарыда көрсетілген құжаттамалар тізімі арқылы қосымшаны қолданушы турист өз жеке тұлғалық ақпараттарын растай алады. Бұл ақпараттар қосымшада жіті бақылауда сақталады.

Саяхат және туризмге арналған мобильді қосымшалар саяхат тәжірибесін жеңілдететін және жақсартатын мүмкіндіктердің кең ауқымын ұсынады. JolSerik мобильді қосымшасының негізгі мүмкіндіктері мыналар:

- навигация және карталар: елде оңай жүріп-тұруға көмектеседі;
- жекелендірілген ұсыныстар: елдегі қызықты орындар туралы жекелендірілген ұсыныстар беру;
- әлеуметтік мүмкіндіктер: басқа саяхатшылармен тәжірибе алмасу, кеңестер алу;
- онлайн нұсқаулықтар: елдегі туристік орындар туралы егжей-тегжейлі сипаттамалар.

Сурет 3 – JolSerik мобильді қосымшасы жұмыс жасау алгоритмі

JolSerik мобильді қосымшасының жұмыс жасау алгоритмі Сурет 3 көрсетілген. Қарапайым жұмыс жасау алгоритмі. Қосымша алдымен тіркелген қолданушылар базасын жасайды. Бұл қолданушылар саны мен олардың туристік топ жасақтау кезіндегі қалауларына керек болатын ақпараттар болып табылады. Келесі кезеңде жеклендірілген қалаулар бойынша ұсыныстарды ұсыну. Яғни, турист қсынып отырған саяхат күніне, елге сәйкес келетін екінші туристті ұсыну. Әрі қарай, туристік топтар құру кезеңі. Туристер қосымшада бір топ құрып жеке канал аша алады. Канал ашылу үшін әрбір туристтен рұқсат алынады. Бұл туристтердің жеке қауіпсіздігі үшін өте қолайлы. Топ жасақталып, канал құрылғаннан кейін, тәжірибе алмасу кезеңі басталады. Мұнда туристтер бір-бірімен ақпарат алмасып, саяхатты жоспарлайды. Осы кезеңде қолданушылардың сұранысына сәйкес туристік қызметтерді ұсыну. Соңғы кезең, туристтен кері байланыс алу. Сахат бойынша пікір мен қсыныстарын қалдыру арқылы, қосымшадағы ақпараттар базасын кеңейтеді және ұсыныс бойынша жұмыстар атқарылады.

Мобильді қосымшаларды туристік қызметтерді ұйымдастыруда қолдану тиімділігін едәуір арттыра алады. Мобильді қосымша туристке саяхатты оңай жоспарлауға, басқаруға және броньдауға көмек беріп, жұмысты жеңілдетеді. Цифрлық технологиялардың бұл түрі ақпараттарды тез және тиімді түрде таба алуда туристтерге тиімді құрал. Сонымен қатар, әртүрлі ұсыныстар мен маршруттарды жеке жасауға мүмкіндік береді. Бұл туристтің уақытын үнемдейді және саяхатты өз қалауы бойынша ұйымдастырылған, жағымды түрде өткәзуге тиімді құрал ретінде саналады. Қосымша арқылы қол жетімді навигацияны алуға болады. Қосымшада навигацияның болуы туристке өзге елде оңай аралауға өте тиімді. Жалпы алғанда, туристік қызметті ұйымдастыруда мобильді қосымшаларды пайдалану туристің саяхат тәжірибесін едәуір жақсарты алады [5, 19 б.].

Мобильді платформалар негізінде әзірленген туристік мобильдік қосымшалар тобына қарап, туризм индустриясы үшін мобильді қосымшалар сұранысқа ие екенін көруге болады. Туристік саладағы кәсіпорындар үшін мобильдік қосымшалар енді ғана келуде және жақсы қолданысқа енгізілген. Бұл мобильді қосымшалардың даму перспективасының бар екендігін көрсетеді.

Туризм индустриясындағы мобильді қосымшалар саяхатшылар үшін біршама оң нәтижелер мен жақсартуларды көрсетуде. Жалпы, туризм саласындағы мобильді қосымшалардың нәтижелері мыналар:

- ыңғайлылық пен қолжетімділіктің артуы;
- жоспарлау мен ұйымдастыру сапасының жақсаруы;
- бағдарлау мен навигацияның жақсаруы;
- уақыт пен ақшаның үнемделуі.

Туризм саласында мобильді қосымшалар туристтерге тек ыңғайлылық, тиімділік пен жайлылық алып келеді. JolSerik мобильді қосымшасы Отандық мобильді қосымшалар қатарында ең тиімді, әрі қызықты, туристтердің сұранысына ие болатын мобильді қосымша болады деп ойлаймын. Қазақстан Республикасы туризмі дамуына, әлемдік нарықта танылуына себеп болатын туристік қосымша бола алады. Талдау бойынша мобильді қосымшалардың туристер тарапынан талап етілетіні байқалды. JolSerik мобильді қосымшасы туристік қызметті ұйымдастырудағы үздік бірегей жүйе бола алады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Цифрлық Қазақстан мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы. [Электронды қор]: Ақпараттық жүйе. – Кіру режимі: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1700000827>
2. Зиядин С. Т. , Сүйеубаева С. Н. , Кайдарова С. Е. , Сарманова Ж. А. Цифрлы экономика негізінде туризм индустриясының жағдайы мен болашағы. – Алматы, 2018, С. 178-180.
3. e-Qonaq. [Электронды қор]: Ақпараттық жүйе. – Кіру режимі: <https://eqonaq.kz/?lang=kz>
4. Оборин М. С. Цифровая трансформация туристического пространства: новые возможности. РФ, 2022, С. 161-162.

5. Морозов М. А. , Морозова Н.С. Влияние мобильных приложений на развитие туристской индустрии. Вестник национальной академии туризма, 2015, С. 19.

УДК 338.48

TREND OF INDEPENDENT TOURISM AS A WAY TO DEVELOP TOURISM IN THE REGION OF UZBEKISTAN

Yuldashev Kamol Sharifovich

kamolyuldashev1987@gmail.com

doctoral student at an International University

Tourism and Cultural Heritage "Silk Road"

Samarkand, Uzbekistan

Lecturer at Bukhara State University

The development of the tourism industry in each region depends, first of all, on its infrastructure. In addition to the development of historical sites and natural resources of the region, the organization of modern infrastructure convenient for tourists cannot be singled out as the main factor. Uzbekistan is also widely known in the world as a historical and cultural tourism destination, and its rich history, centuries-old ancient monuments, buildings and functions, mosques and mausoleums, premises and scientists are an example of this.

Foreign tourists have been constantly visiting our country for many years. According to statistics from the Tourism Committee under the Ministry of Ecology, Environmental Protection and Climate Change of the Republic of Uzbekistan, the number of foreign tourists visiting in 2018 was 5,346,219, in 2019 - 6,748,512, in 2020 - 1,504,126 (due to pandemic), 1,881,334 in 2021 (due to the pandemic) and 5,232,780 in 2022. The number of foreign tourists visiting 2019, which is recognized as the peak season in terms of tourist flows, shows that the number of foreign tourists increased by only 26% compared to 2018. But it is difficult to say that the number of tourists is increasing significantly from year to year. The reason for this is that the country depends on mass tourism, an example of this would be offering tourists almost the same form of travel [1].

Independent tourism is based on an active and unusual form of travel, and the development of basic infrastructure is insufficient to attract independent tourists. Independent tourists can travel in small groups through the mountains on foot, climb to the hills, travel by bicycle and personal car, organize picnics and relax in ecologically clean places, spend the night in campsites and bungalows, experience the lifestyle in remote places, in villages they can organize non-traditional events during the tour, for example, the reform of artisans, taking into account the preference for non-traditional forms of travel, such as strawberry or mushroom picking, represents the need for appropriate infrastructure development and achieving diversification and sustainable development of the type of travel in the country. Based on this, the main problem of the study determines the need for additional research on the development of convenient infrastructure for independent tourists in the country.

Infrastructure is the most important factor in the development of any industry. The tourism industry is no exception. Modern infrastructure contributes to the development of the territory and the rational use of resources, provides quality services and helps tourists get a comfortable holiday during their trip. At the same time, the development of tourism leads to improved living conditions for the local population, for example, to employment for residents of the region. In recent years, new destinations and new categories of the tourism industry have been opening up around the world. More and more people are looking to travel independently around the world, especially after the pandemic. Every year the number of tourists who partially or completely refuse the services of travel agencies and tour operators increases [2].

Independent tourists plan their itineraries based on their budget and look for non-traditional travel services. For example, hitchhiking is free movement between cities and countries. Independent tourists are mainly organized individually or in small groups. For this reason, budget tourists often